

SvJ

SVENSKA JOURNALEN, LÄKARMISSIONENS
MEDLEMS- OCH ORGANISATIONSTIDNING
NR 6 DECEMBER 2015 ÄRGÅNG 91

**EN RÄDDARE
I SLUMMEN**
YERO MOCTAR ÄR
SLAVBARNENS HJÄLTE

**OROLIGA FÖR
VINTERN**
KYLAN NÄRMAR SIG
LIBANONS TÄRTLÄGER

**"DET HANDLADE OM
TID OCH TÅLAMOD"**

Leif Zetterlund om det okända
kidnappningsdramat i Somalia

**Festliga
desserter**

**AMANDAS OCH HANNAS
BÄSTA FESTRECEPT**

TILDES RESA

"JAG SÅG FRAM EMOT ATT FÅ RÖSTA"

**TV-PROFILEN TILDE DE PAULA EBY
KOM TILL SVERIGE SOM FLYKTING**

Sälj! Och satsa på nyproduktion i Moçambique.

När vi sålt din bostad skänker vi pengar i ditt namn till Läkarmissionens barncenter i Chimoio, Moçambique. Hittills har vi samlat in över 1 000 000 kr till deras arbete.

Läs mer om arbetet på maklarringen.se/litebattre

Läkarmissionen

Tilde de Paula Eby

”Jag kände att jag behövde få berätta min historia, som EN av många flyktinghistorier. Jag ville vara ärlig och ge flyktingen ett ansikte.”

4

FOTO: ANNA-LENA AHLSTRÖM

december 2015

10 Längtar hem

Den syriska familjen Alewi har varit på flykt i flera år. De drömmer om fred och en framtid för sin son.

14 En annorlunda lärare

Han kunde valt en lättare väg, Yero Moctar som i hela sitt liv känt att han vill göra skillnad.

20 Vill ge hopp

I över 20 år har Florin Ianovici arbetat med att hjälpa de utsatta i Bukarest.

24 Okänt gisslandrama

I nära två år kämpade Leif Zetterlund för att frita sina anställda som var kidnappade i Somalia.

10

14

24

FOTO: IAS, BENGT SJÖVARDSSON, JÖRGEN ULVSGÅRD

Lätt att trampa fel bland tiggande människor

Jag besökte Filadelfiakyrkan i Stockholm i våras när den var öppen för EU-migranter som behövde duscha. Där fanns även en frisör som klippte hår. Det var mycket folk, framför allt romer från Rumänien. Florin Ianovici som leder Läkarmissionens samarbetspartner Life&Light (Liv&Ljus) i Rumänien var där och pratade om deras verksamhet i Bukarest. Även om jag inte förstod det som sades var vissa saker tydligt. Nästan alla räckte upp handen för att få skriva på ett papper om att de var intresserade av att få åka hem och att få vara med i programmet. I samtalen efteråt blev det ännu tydligare. ”Vi är trötta och sjuka och gillar inte att tigga”, ”Vi fryser”, ”Jag saknar mina barn, men vi behöver pengar”.

Nu kan man ju inte ta alla EU-migranter och skicka dem till Liv&Ljus, men det ger ett annat

perspektiv att höra Florin prata om och med EU-migranterna.

Detta att människor tigger i Sverige är känsligt på flera plan och det är lätt att trampa fel. Det finns saker att tycka på ett strukturellt plan, vem är fattig och rik, vilka grupper är marginaliserade och inte. Men sen blir det personligt också.

Florin är bestämd med att man kan ge kläder, mat och mediciner till dem som tigger, men inte pengar då han inte ser en framtid i tiggeriet. Någon annan tycker att dela med sig hör till att vara människa. En tredje är upprörd och vill få bort alla tiggare.

Det finns politiska perspektiv, principfasthet och vankelmod, och mitt i

alltihop finns enskilda människoöden utanför nästan varenda matvaruaffär i Sverige.

Florins arbete i Rumänien kan du läsa om här i tidningen, och eftersom det är december vill jag påminna om julklapparna i Läkarmissionens gåvoshop. Just till Rumänien går det inte att handla något, men det finns fullt av andra bra saker.

Eva Nordenstam
von Delwig

Informationsansvarig på Läkarmissionen

Hon är känd som multiprogramledare. Tilde de Paula Eby håller ihop såväl TV4:s Nyhetsmorgon, Hela Sverige bakar, cancer- och polarprisgalor samt en stor familj – samtidigt. Men hennes liv började inte lika glamouröst.

Tilde kom som flyktingbarn till Sverige, något hon berättar om i sin nya bok.

TEXT: CAROLINE ENGVALL FOTO: ANNA-LENA AHLSTRÖM

“Det är nu vi behöver hjälpa andra”

Tv-profilen Tilde de Paula Eby har själv levt som flykting i Sverige >>

Johan Sörberg, Birgitta Rasmussen och Tilde de Paula Eby i det populära programmet "Hela Sverige bakar".

Tilde de Paula och Peter Jihde är programledare ihop i Nyhetsmorgon i TV4.

» **HENNES LIV HADE** sannerligen kunnat se annorlunda ut och det vet Tilde de Paula Eby. Insikten gör henne ödmjuk till livet och det sammanhang hon nu befinner sig i. Hemma i lägenheten på Sankt Eriksplan i Stockholm snurrar livet på i centrifugfart kring barn och karriär, samtidigt som hon tydligt ser hur fattigdomen kryper nära på gatan nedanför. Att ha ett pågående samtal med sina barn om människor som är i nöd är självklart för Tilde.

– Jag har alltid uppmuntrat barnen att behandla alla med respekt, att möta människor för det de är, människor. Man hälsar, möter blickar, lyssnar och hjälper när man kan.

ÅRET VAR 1973 när Tilde och hennes familj flydde militärkuppen i Chile och landade på en flyktingförläggning i Alvesta. Det tog många år innan hon blev svensk medborgare. Det var en stor och viktig dag för henne.

– Det kändes pampigt och handlade om min identitet, men också om att jag kände att jag äntligen hade samma rättigheter och skyldigheter som alla andra. Jag vet att jag såg fram emot att få rösta.

Och det är i de minnena som släktbiografen "Tiden läker inga sår" börjar. Den som släpptes i höstas efter att ha legat i en mapp på datorn och väntat i många år. Först skrev Tilde

Tilde de Paula Eby

"Har man inget att ge kan man i alla fall ge mänsklig respekt. Det kostar ingenting att säga hej och möta en medmänniskas blick."

den som en roman, för att den inte skulle bli för personlig. Ändå vågade hon inte ge ut den. Men 2014 kände hon hur stämningen i det offentliga samtalet började förändras.

– Det pratades om flyktingar som en klump ansiktslösa individer, som ett problem. Jag kände att jag behövde berätta min historia, som EN av många flyktinghistorier. Jag ville vara ärlig och ge flyktingen ett ansikte.

ATT SKRIVA SJÄLVA boken var inte så svårt, berättar Tilde, det svåraste var att våga ge ut den.

– Det var jobbigt att vara så personlig, men jag minns att min vän Ulrika gav mig mod genom att säga att "det går inte att berätta Sveriges historia utan att berätta invandrarnas. Det är en och samma historia. Precis som det inte går att berätta Sveriges historia utan att berätta utvandrarnas." Det gav mig mod.

Och det är samma mod, och driv som gör att hon gärna hjälper människor i hennes närområde. Ibland samlar

hon ihop kläder till dem som behöver, andra gånger väljer hon att ge pengar eller köpa med sig extra mackor och kaffe för att ge till folk de möter på gatan.

– Ibland handlar vi extra mat i affären när vi handlat åt oss själva. Och ibland har vi mat över som vi packar i engångslådor och ger till dem som verkar behöva det.

Men det är inget hon vill skryta med. Alls.

– Det är naturligt. Man försöker väl hjälpa den som ber om hjälp? Och det är viktigt för mig att visa barnen vad som är rätt och de har berättat att de mår bättre av att kunna ge något än att bara gå förbi. Har man inget att ge kan man i alla fall ge mänsklig respekt. Det kostar ingenting att säga hej och möta en medmänniskas blick.

ATT STÅ PÅ de svagas sida är inget nytt för Tilde som alltid haft en hög växel mot goda mål. Redan som ung stod hon på barriaderna och skrek ut utropstecken. En avgörande punkt i Tildes engagemang kom när hon som trettonåring började förstå frågor som jämlikhet, rättvisa och demokrati. Hon pratade ofta och gärna om fred och rasism, om apartheid och svält för alla som ville lyssna.

– Jag var vansinnig på hur orättvist det var att några levde i obeskrivligt

Tilde de Paula Eby

Ålder: 43 år.
 Bor: Stockholm.
 Yrke: Journalist.
 Familj: Maken Thomas de Paula Eby, 34 år och musiker, bland annat i banden Hoffmaestro och Calle Real. Barnen Elian, 15, Zion, 14, Naemi, 10 och Ilyah, 4.

1990 hittar fotografen Elsa Waldstein en brun väska på vinden till Svenska ambassaden i Santiago innehållande Tildes familjs historia i bland annat fotografier och papper. Senare ser hon Tilde de Paula på Svenska Dagbladets tv-magasin och lyckas på så sätt hitta väskans rättmätiga ägare. Tilde de Paula, hennes mamma Lourdes de Paula och Elsa Waldstein.

FOTO: TOMAS ONEBORG, TT

överflöd medan barn svalt i världen. När jag var 13 bodde jag ett år i Brasilien och fick se en latinamerikansk valkampanj på nära håll.

Det var då Tilde bestämde sig för att bli journalist. Hon ville berätta om orättvisorna, ville ge röst åt dem som ingen lyssnade på och samtidigt avslöja korrupta politiker.

– Jag brann! Jag skulle rädda världen, berättar hon och skrattar.

TILDE HÖLL FÖREDRAG om de kärnvapenbestyckade tridentubåtarna, om situationen för gatubarnen i Brasilien och hon sjöng sånger på tunnelbanan för Nelson Mandelas frigivning.

– I dag ser mitt engagemang annorlunda ut, men jag brinner fortfarande för människans jämlikhet och för allas rätt att leva i fred, frihet och med mat på bordet, tak över huvudet och utbildning.

När Tilde ser hur flyktingströmmarna kämpar sig fram genom Europa, och möts av murar och hat, så känner hon sorg, frustration, ilska.

– Jag frågar mig dagligen vad jag kan göra för att hjälpa och om jag kan göra mer. Vi måste komma ihåg

Tilde de Paula Eby

“Vi måste komma ihåg att en förälder som sätter sina barn i en osäker båt på Medelhavet gör det för att alternativet att stanna är ännu farligare.”

att en förälder som sätter sina barn i en osäker båt på Medelhavet gör det för att alternativet att stanna är ännu farligare. Just nu behöver vi, här hemma i Sverige, hjälpa andra. Jag vet ju att i andra lägen kommer vi behöva hjälp.

HENNES INSTÄLLNING ÄR att man aldrig vänder bort blicken eller förnekar en människa i nöd. Själv bidrar hon med pengar och förhoppningsvis med något slags humanitet, genom att vara månadsgivare och givare till flera organisationer. Dessutom har hon engagerat sig i ett barnhem för barn med olika handikapp och utvecklingsförseningar.

– De ungarna har lärt mig så mycket. Om livet, om tacksamhet, om ödmjukhet och om kärlek. Det lätta

är att älska dem. Det svåraste har varit att lämna barnen när jag åker hem därifrån.

MEN NÄR KOM då dagen när Tilde blev svensk? Hon var 21 år gammal när hon ringde sin mamma med glädjebeskedet. “Vi firade med bakelse på Ofvandahls hovkonditori på Sysslomansgatan, alldeles i närheten av Fyrisån i Uppsala. Här hade min allra mest älskade svenska diktare Gustav Fröding druckit kaffe, så jag tänkte att det kunde vara en plats värdig firandet av min identitet. Det var också det svenskaste firande jag kunde komma på. Det är lite så när man inte har några rötter eller traditioner. Man hittar på egna.” skriver Tilde i sin bok.

Hon vet hur det känns att plötsligt få höra till, något hon önskar att de flyktingar som nu landat i Sverige också ska få känna. Särskilt nu runt julhelgerna när så mycket kretsar kring familjen.

– Jag hoppas att de känner sig välkomna. Jag hoppas att de känner hopp och tilltro. Jag hoppas också att de förstår att de är en del, en stolt del, av Sveriges kommande historia. ■

Moldaviska Irina fick en julklapp från ett barn i Sverige

■ Att få julklappar är en självklarhet för de flesta svenska barn, men så är det inte för Irina. Hon är sju år och bor med sin mormor i byn Poganesti i Moldavien, nära den rumänska gränsen. Förra året kom Läkarmissionens Aktion Julklappen till Irinas by med julklappar skänkta från Sverige. Efter julklappsutdelningen kom Irinas mormor fram, med tårar i ögonen, och tackade för att vi hade kommit dit. “Min pension är så liten att jag inte kan köpa några julklappar, men nu får Irina känna att det blir en fin jul även för henne”, sa hon.

I Libanon är Läkarmissionens partner Medair i full färd med att rusta upp tälten i de informella syriska flyktinglägren inför ännu en vinter.

TEXT OCH FOTO: BENGT SIGVARDSSON

De får hjälp att klara vintern

HÅRDA VINDAR FÅR presenningarna att vibrera på de cirka 40 tälten i ett informellt flyktingläger utanför staden Zahle i Bekaadalen i Libanon. I ett av tälten sitter Alaa Ahmed och Abdallah Alewi med deras snart tvååriga son Lawrence.

– Jag är rädd för vintern, regnet, snön, kylan och för att stormarna ska rasera vårt tält. Mest oroar jag mig för att vår son ska bli sjuk, säger Alaa.

Familjen är några av 1,2 – 1,8 miljoner syriska flyktingar i Libanon där formella läger är förbjudna. De flesta bor därför utspridda i cirka 3 380 informella bosättningar. Sedan år 2012 har Läkarmissionen, via sin partner Medair, bidragit till att förbättra förhållandena i lägren, bland annat genom att bistå med vattentäta presenningar, plywood och bräder till tälten.

– Utan detta material hade vi inte haft något tält överhuvudtaget, konstaterar Abdallah.

ORON INFÖR VINTERN är stor. Förra året förstördes flera tält av snöstormar.

– Då blåste det så kraftigt att vi inte vågade bo kvar här. Vi tillbringade vintern hos min bror i en annan bosättning, säger Abdallah.

Medair är i full färd med att

livet i tältlägren medför stora sanitetsproblem. Tidigare rann smutsvattnet rakt ut till ett hål i marken, men nya rensbrunnar har tagit bort både den tidigare stanken samt insekterna som brukade krylla runt hålet. Medair hjälper även till genom att lägga ut sten på marken för att undvika att den förvandlas till gytjeträsk när det regnar.

leverera material och verktyg för att förstärka tälten. Man förbättrar även miljön överlag i lägren. Marken beströs med sten för att den inte ska förvandlas till gytjeträsk under regnen. Diken grävs för att förhindra översvämningar. Utanför varje tält har rensbrunnar installerats för smutsvattnet från tältköken.

– Tidigare rann smutsvattnet rakt ut genom ett rör till ett hål i marken som lockade till sig insekter. Stanken var hemsk, men nu har den helt försvunnit, säger Alaa.

ALAA OCH ABDALLAH har varit på flykt i Libanon i fyra respektive tre år. I somras skar FN ned sitt matbistånd från 33 dollar per person och månad till 13 dollar.

– Pengarna tar slut på fem dagar. Samtidigt har flera andra organisationer slutat komma hit. Det är nästan bara Medair som besöker oss, säger Abdallah.

Ett trettiotal barn leker utanför. Liksom mer än hälften av de cirka 400 000 syriska barnen i Libanon går de inte i skolan.

– Jag tänker ofta på min uppväxt i Syrien före kriget. Jag bodde med min familj i ett hus, gick i skolan och

Hiba Fares är kommunikationschef på Medair i Zahle, Libanon.

Alaa Ahmed och Abdallah Alewi och deras son Lawrence bor i flyktinglägret.

var aldrig rädd. Min högsta önskan är att det blir fred i Syrien så att vi kan återvända hem. Då skulle Lawrence få en bra framtid. Vad får han för framtid om han växer upp här? frågar sig Alaa.

Familjen hoppas kunna ta sig till Europa, men inte med hjälp av flyktingsmugglare.

– Även om jag hade haft pengar skulle jag aldrig utsätta min fru och son för de riskerna, säger Abdallah.

I BÖRJAN AV 2015 infördes hårda visumregler som i princip har stoppat flyktingströmmen till Libanon. Trots detta blir bosättningarna fler.

– Tidigare hade en del syrier råd att hyra bostäder, men nu är de flestas besparingar slut och de tvingas flytta till bosättningar. Samtidigt som biståndet minskar växer behoven. Vårdsamhällena har varit mycket generösa. På en del platser finns det dubbelt så många flyktingar som lokalinvånare, berättar Hiba Fares, kommunikationschef på Medair i Zahle.

I LIBANON, SOM har 4,5 miljoner invånare, är i dag var fjärde person syrisk flykting. Det har ökat konkurrensen om jobb och överbelastat infrastrukturen. På vissa ställen har det lett till spänningar. Alla Medairs projekt, bland annat inom hälsovård och sanitet, gagnar även lokalbefolkningen.

– Frivilligorganisationer har fyllt många gap, men fortsätter biståndet att minska kan många nya problem uppstå, säger Hiba. ■

I år ska jultomten få örngott och lakan

I god tid före julafton hände det. En rödklädd gestalt med luva och liten säck på ryggen dök upp i skogsbrynet. Han stannade upp vid samma plats varje år, fiskade upp önskelistorna som lagts ut på den mossiga träsoffan och försvann sedan ur sikte. Samma procedur år från år.

Inte förrän på julafton dök han upp igen, då med svängande ljuslykta och betydligt större säck på ryggen. Med näsorna tryckta mot fönsterrutan väntade barn och vuxna på knackningarna mot dörren.

Jag kan känna spänningen i luften när jag berättar detta. Alltsedan jag var barn har den välbekante tomten varit en huvudperson i julfirandet hos oss. Inte alla de tingeltangeltomtar som finns i varuhus och affärer utan den tomte som kom hem till oss och visste allt om oss. Han som med lite hes röst pratade om oss som ”snälla barn” och sa att vi gjort oss förtjänta av julklappar.

Traditioner är inte att leka med. Att min barndoms tomte skulle dyka upp också hos mig som vuxen och att han skulle ha samma magiska inverkan på de barn som tryckte näsorna mot fönstret för att se honom komma har jag tagit för givet.

När jag berättar om mina tomte-traditioner för en väninna tittar hon på mig med skeptisk blick. En vuxen människa som tror på tomten?

Hennes jular har haft ett helt annat innehåll. Mera som Karl-Bertil Jonssons jular. Det viktiga har varit att dela med sig till dem som annars inte får några julklappar, berättar hon, och talar om julbön i kyrkan och julotta på juldagens morgon och däremellan julklappsutdelning i utkanten av staden. Julklappar till barn som kanske varit snälla – kanske inte.

MEDAN HON MÅLAR upp bilden av en annan jul passar hon på att fråga mig om jag möjligen har några jackor eller skor i herrstorlek att undvara. Hon vet några som behöver. ”Eller har du lakan och täcken som du kan undvara? Filtar går också bra.”

Min väninna arbetar som volontär får jag veta. Hon finns vid tågen när flyktingarna kommer, hon serverar varmt te och mackor och hjälper till att slussa människor vidare till sovplatser i skolor och samlingslokaler där det bäddats med rena lakan och varma täcken.

Just den kvällen vi ses får jag veta att sovplatser gjorts i ordning i huset där hon bor. ”Du anar inte vilka intressanta samtal vi har haft om kvällarna med våra nya vänner medan vi ordnat duschscheman till långt in på småtimmarna”, säger hon. I farstun står kassar med kläder och mjukisdjur. Stora säckar, inte olika dem tomten brukar bära på, fyllda med gåvor.

När jag kommer hem den kvällen och slår på tv:n ser jag bilder på flyktingar som följer mig ända in i drömmarna. Mammor och pappor i regn och lera med sina små i famnen, vandrande i oändliga strömmar. En folkvandring jag aldrig tidigare sett maken till.

BILDERNA PÅ TV:N och min väninnas berättelse får mig att se på mitt eget liv med nya ögon. Plötsligt hör jag Evert Taube sjunga för mitt inre öra: ”Vem har sagt att just du kom till världen, för att få solsken och lycka på färden... Ja, vem har sagt att just du ska ha hörsel och syn, höra böljornas brus och kunna sjunga. Och vem har sagt att just du skall ha bästa menyn och som fågeln på vågorna gunga.”

Jag bestämmer mig. I år är det jultomten som skall få julklappar.

Han skall få lakan och örngott, mjukisdjur och filtar. Han skall få skor och tröjor och jackor och halsdukar. Och jag tror han kommer att gilla att få lite nya uppdrag på gamla dar. För jag känner honom väl.

Jag skall skriva ett viktigt meddelande på önskelistan han snart kommer och samlar in.

Annika Hagström

Journalist, programledare och författare. Hon har varit gästprofessor vid Institutionen för journalistik och masskommunikation, JMG, i Göteborg.

Han startade en skola i slummen

Läraren Yero Moctar valde att undervisa slavarnas barn i stället för att göra karriär

Yero Moctar är en eldsjäl i ordets djupaste bemärkelse. Han är en röst för de mest utsatta, slavarnas barn och deras föräldrar. Skolan han driver i slummen i utkanten av Nouakchott är deras enda hopp om en väg ur fattigdomen.

TEXT OCH FOTO: JÖRGEN ULVSGÄRD

SLAVERIETS TID ÄR förbi tror nog de flesta. Och även slaveriet i Mauretania upphävdes i början av 1980-talet, men att slavar, haratines som de kallas, än i dag arbetar hos den välbeställda moriska delen av befolkningen är något de flesta inte sticker under stol med. Ingen vill dock kännas vid det, inte minst de som innehar de politiska och ekonomiska maktpositionerna. Många av dessa slavar eller före detta slavar lever i slummen i huvudstaden Nouakchott under mycket fattiga och utsatta förhållanden.

Mauretania är en islamisk republik med en komplex och specifik kultur. Den moriska och den afrikanska befolkningen lever sida vid sida, men bebländar sig med varandra så lite som

möjligt. I detta feodala samhälle räknas det som finast att tillhöra de "vita morerna", som har ett arabiskt förflutet, men som lika gärna kan vara svarta.

När vi sent på eftermiddagen kör genom Nouakchotts centrum konstaterar jag att det måste vara en av världens fulaste huvudstäder, betongklossar utslängda på måfå som legobitar i en aldrig färdigställd byggnad. När asfalten tar slut och vi försvinner ut i ett moln av röd sand inser jag att vi börjar närma oss stadsdelen D'El Mina dar Beda. Vi kryssar mellan åsnekärror där djurens ryggar är skinnflädda av allt piskande.

VI HAR STÄMT möte med läraren och rektorn Yero Moctar Ba, som tar emot oss i sitt enkla rektorsrum där skrivbord och bokhyllor är täckta av finkornig ökensand. Det är hett, obeskrivligt hett. Solen bränner som en svetslåga och air condition är inget

Mauretania

På dagen undervisar Yero och hans kollegor barnen. På kvällarna upplåter han skolan gratis till de föräldrar som vill lära sig läsa och skriva.

» som existerar här. Hans himmelsblå långskjorta, boubou, fladdrar i vinden och blåser upp sand i ögonen. Hela hans ansikte strålar, hans skratt är smittande. Barnen springer ut och in i hans rum. En del kastar sig upp i hans famn, alla får en kram.

- VARJE DAG FYLLS jag av glädje och kärlek när jag möter dessa barn och ser vad skolan betyder för dem. Det är värt mer än alla pengar i världen, säger Yero Moctar och gnuggar bort sanden i ögonen. Redan som barn kände jag att jag ville bli en annorlunda lärare, en som gör skillnad bland de som ingenting har och ingenting är värda. Jag kunde valt en bekvämare väg, men jag kände så starkt att jag inte ville vara ytterligare en av alla dem som sviker dessa slavarnas barn, de fattigaste av de fattiga.

Yero Moctar

“Barnen kommer hit även när de är lediga. Jag ser till att de alltid har vatten och lite enkel mat.”

Som sagt, Yero Moctar hade alla möjligheter till ett välbetalt jobb på någon av stadens finare skolor, men valde i stället att starta en privatskola i slummen i stadsdelen D’El Mina dar Beda. I en naken, enkel och rå betongbyggnad i utkanten av Nouakchott undervisar han och hans lärare sedan sju år tillbaka ett hundratal barn upp till grundskolenivå. På kvällarna upplåter han skolan gratis till de föräldrar som vill lära sig läsa och skriva.

Yero berättar om en föräldralös

kille som tidigare drog omkring och småsnattade för att ha något att göra, men som nu är en av skolans ivrigaste och mest kunskapsörstande elever.

– Skolan är enda stället där han mött kärlek och någon som ser honom för den han är och som vill honom väl. Kunskap får han på köpet. Det är detta som är min drivkraft. Jag förväntar mig ingen belöning.

FÖR BARNEN HÄR i slumkvarteren är skolan inte bara ett ställe där de ska lära sig läsa, skriva och studera upp till grundskolenivå. Det är den enda fasta punkten i tillvaron för många föräldralösa barn, barn födda utom äktenskapet och barn till slavar eller före detta slavar. De står lägst på statusskalan i Mauretaniens. Det säger allt i ett av världens fattigaste länder.

– De kommer hit även när de är lediga. Jag ser till att de alltid har vatten och lite enkel mat, säger Yero Moctar medan han håller upp vatten från gula plastdunkar till en hop av törstande skolbarn.

Lite senare på eftermiddagen träffar vi mammorna till dessa barn som under de senaste tre åren fått vuxenundervisning för att lära sig läsa och skriva. De flesta är före detta slavar. Flera av dem har gått från att vara analfabeter till att nå grundskolenivå.

FAAMA JALLO ÄR en av dem som nyligen fått diplom för sina studier.

– Om någon för några år sedan skulle sagt till mig att jag skulle kunna läsa och skriva hade jag aldrig trott dem. För mig är det ett mirakel. Jag är enormt stolt och tacksam och

Yero Moctar

“För mig är utbildning den viktigaste vägen ur fattigdomen.”

vågar nu ha försiktiga drömmar för framtiden.

SAMBBA SOODII ÄR en annan vuxenelev som inte gått lika länge, bara ett år, men som i dag både kan läsa, räkna och skriva, vilket hon visar på skolasalens svarta tavla.

– Nu kan jag till och med hjälpa min dotter, som just börjat skolan, med läxan, säger hon och kramar om sin dotter som just börjat första klass. Det har gett mig stort självförtroende och en helt annan mening i tillvaron. Jag har börjat se möjligheter.

Rektorn Yero Moctar ser bara positiva saker med alfabetiseringskurserna om kvällarna för skolbarnens föräldrar. Han skulle gärna ta emot fler grupper, vilket Läkarmissionen just nu planerar.

– Det var inte lätt att få hit dem i början, men i samma stund som de lärde sig skriva sitt eget namn ville de bara fortsätta. Det är fantastiskt att se vilken makt orden har och på vilket sätt de kan förändra liv. För mig är utbildning den viktigaste vägen ur fattigdomen, säger han.

DET HAR BÖRJAT skymma när vi lämnar skolan. Det sista jag ser är en stor hop av elever på skolans tak som vinkar farväl medan Yero Moctar i sin blå boubou vänder sig mot Mecca och böjer huvudet mot marken. ■

I Läkarmissionens **gåvoshop** på nätet går det att köpa saker som räddar liv.

www.lakarmissionen.se/gavoshop

Låt dina julklappar få bidra till att fler får en bättre framtid

Läkarmissionen har sedan 1958 arbetat långsiktigt med att hjälpa människor att ta sig från att vara beroende av andra till att bli oberoende och självförsörjande. Och här kan din julgåva få vara med och göra skillnad.

TEXT: THERESE PETERSON

MÅNGA AV DE svårigheter vi ser i fattiga länder bottenar

ofta i bristen på skolgång och utbildning. Därför är stöd till utbildning den bästa "hjälp till självhjälp" du kan ge för att de som är fattiga ska få en chans att lyckas med att ta sig ur sin situation.

Som i Burundi till exempel, där det trots oroligheter arbetas för att hitta vägar till självförsörjning. Där kan du med din julgåva vara med och stödja ett självförsörjningsprojekt som hjälper över 8 800

FOTO: SAM STADENER

Ge bort en julklapp från Läkarmissionens gåvoshop.

personer, mestadels kvinnor, att i egen kraft dra igång egna små verksamheter som genererar ett överskott som de och deras familjer kan leva av.

ETT ANNAT SÄTT att nu i juletid och även resten av året, få vara med och bidra till mer självförsörjning, som på köpet ger en förbättrad miljö, är att vara med och plantera nya träd i Moçambique eller Sydsudan. Mycket av Sydsudans virke

används i dag för att elda och laga mat, och genom att plantera fler träd bidrar vi med virke och ved men även med frukt som både kan säljas vidare och användas i matlagningen.

DU KAN ÄVEN vara med och se till att fler får färskt vatten varje dag, något som är självklart för oss i Sverige som bara kan gå till en kran och fylla ett glas med vatten när vi är törstiga. Så ser det inte ut i Uganda.

Det kostar cirka 75 000 kronor att borra en brunn på Ugandas landsbygd, men genom att köpa en andel i en brunnsborrning för 250 kronor kan du med din julgåva bidra dels till att nya brunnar grävs, men även till att byborna får utbildning kring vatten och sanitet.

Så låt dina julklappar få vara med och göra skillnad för många i år. Med din hjälp kan vi fortsätta ge hopp och bygga upp hela samhällen.

Så handlar du i vår gåvoshop

■ Det är inte lätt att köpa julklappar till den som redan har "allt", eller som inte gillar prylar.

Då är det perfekt att använda Läkarmissionens goda julklappsbutik. Där kan du skänka något konkret till någon som verkligen behöver det,

samtidigt som du gör din släkting eller vän glad för din omtanke, genom ett personligt Gåvobevis.

Låter det krångligt? Inte alls. Det finns en enkel lösning, oavsett hur datorvan du är. Du behöver bara välja alternativ 1, 2 eller 3!

1

Om du brukar handla på nätet: Gå direkt till vår gåvoshop på lakarmissionen.se. Där finns massor av konkreta saker du kan ge som julklappar – eller välj som din egen julgåva. Dessutom finns det något för varje plånbok, från 25 kronor upp till 75 000.

2

Om du har en dator, men inte är så van vid att handla över nätet. Börja med att gå in på lakarmissionen.se och klicka på rubriken Gåvoshop och läs vidare om vad som finns och hur det fungerar.

Om du behöver hjälp och stöd i valet av gåva, eller önskar hjälp med att skriva ut ett Gåvobevis till den som ska få din julklapp, ring vår Givarservice, 08-620 02 00. De lotsar dig steg för steg tills du får det som du önskar. Tveka inte. De hjälper dig gärna!

3

Om du inte har tillgång till en dator, men ändå vill köpa en julklapp från vår gåvoshop till någon du bryr dig om, ring vår Givarservice på 08-620 02 00. De skriver ner alla uppgifter de behöver, gör i ordning ett Gåvobevis och skickar det dit du vill. Du får sedan ett inbetalningskort hem till dig, så att du kan betala in det överenskomna beloppet i lugn och ro.

Fråga Mats

■ Har du frågor om vår gåvoshop, ställ dem till Mats Danson, 08-620 02 00.

50 kr

Moçambique

Trädplantering Moçambique

■ Vi arbetar långsiktigt för att förändra framtiden för utsatta människor. Trädplantering är bra på många olika sätt. Förutom att miljön och klimatet blir bättre, får man även virke, ved eller frukt som familjer själva kan använda eller sälja. I Moçambique planterar vi till exempel träd på skolträdgårdar. Det ger barnen hopp! Eleverna får bättre kost och skolan kan sälja överskottet för att köpa skolmaterial och annat.

70 kr

Burundi

Självförsörjning

■ Burundi i östra Afrika är ett fattigt land med en medellivslängd på 43 år, där hälften av alla vuxna är analfabeter. Att på egen hand försörja sig och sin familj kan kännas som en omöjlighet. Många som varit med i självförsörjningsprojektet har startat någon typ av försäljning eller tillverkning som genererar ett överskott. Det har varit politiskt oroligt i Burundi och ett tag i somras var spargrupperna stängda, men nu är de igång igen.

75 kr

Det stora utbildningspaketet

■ Allmän skolgång och utbildning är en viktig förklaring till vårt välstånd och ses därför som en självklarhet i Sverige. För fattiga människor i fattiga länder är just bristen på skolgång och utbildning en anledning till varför de är fattiga och en orsak till att de inte lyckas ta sig ur sin fattigdom. Därför är stöd till utbildning den bästa "hjälp till självhjälp" som du kan ge.

250 kr

Uganda

Borrhål för vattenbrunn

■ Vatten är avgörande om människor ska kunna bygga upp en fungerande tillvaro. Förutom själva borrhålet och pumpen ingår också att mobilisera och träna befolkningen i frågor som rör vatten och sanitet. De ska själva ta hand om brunnarna och kunna sköta enklare underhåll. Kostnaden för att borra en färskvattenbrunn på landsbygden är beräknad till 75 000 kronor.

Din guide till gåvoshopen

I tjugo års tid har Florin Ianovici och hans kollegor arbetat i Bukarests ruffigaste delar. De jobbar för de allra mest utsatta: gatubarnen, de före detta barnhemsbarnen och uteliggarna. Ett jobb med många förändrade liv, men också många bakslag och misslyckanden.

TEXT: EVA NORDENSTAM VON DELWIG
FOTO: ERIKA STENLUND

NÄR FLORIN BÖRJADE jobba med utsatta barn och med Läkarmissionen, såg Bukarest annorlunda ut. Det var några år efter murens fall och länderna i Östeuropa började öppna sig mot väst. De så kallade "kloakbarnen" var många. Barn som bodde under marken i Bukarests rörsystem och försörjde sig genom att stjäla eller tigga. Herrelösa hundar sprang överallt på gatorna.

Det var en norsk missionär som tillsammans med rumänska vänner såg behovet och började agera. De använde en minibuss där de packade ner kläder och bredde smörgåsar och sen körde till bestämda platser och stannade bussen. Barn i olika åldrar kom springande och fick något att äta samt skor och kläder. Det var en tid med stora behov när mycket hände.

LÄKARMISSIONEN VAR med från början och gav stöd till projektet och så småningom växte organisationen Life&Light (Liv&Ljus) fram och Florin började leda verksamheten. Det gör han än i dag, 20 år senare och många erfarenheter klokare.

– I början var vi väldigt entusiastiska. Men när det inte finns någon struktur eller uttänkta metoder är det mycket energi som går åt till ingen nytta. I dag har vi strukturer och jag hanterar min entusiasm lite annorlunda, säger Florin.

Målgruppen har alltid varit de mest utsatta. I dag är gatubarnen och de herrelösa hundarna i princip borta från gatorna, i stället är det fattiga familjer som Florin och Life&Light jobbar med. Även om många är romer vill inte Florin peka ut dem för mycket.

– Vi bryr oss inte om ifall de är romer eller inte. Om en människa bor på gatan är det ingen skillnad om den är rom eller något annat. De behöver samma saker. Däremot kan vägen från gatan se annorlunda ut om du är rom. Det är en annorlunda kultur som man behöver känna till för att kunna hjälpa på rätt sätt.

EN DEL AV arbetet riktar sig till familjer som antingen riskerar att hamna på gatan eller redan är där. Alkohol och droger finns ofta med i bilden.

– Det finns alltid anledningar till varför människor hamnar på gatan. Stora och små saker som har samsplat. Våldigt ofta finns en dysfunktionell

Florin Ianovici

"Om en människa bor på gatan är det ingen skillnad om den är rom eller något annat. De behöver samma saker."

familj och bristande utbildning med i bilden. Man har fel människor omkring sig, säger Florin.

En viktig del av strukturen i arbetet är kontrakten. Life&Light skriver kontrakt med varje familj. Om de ska få hjälp förbinder de sig till vissa saker. Barnens skolgång hör till det viktigaste. Men det finns också individuella planer för de vuxna.

– Det är klart att jag kan bli besviken när människor bryter kontraktet. Om det är en liten förseelse får man en chans till. Men vi markerar starkt, även om kontraktsbrottet varit litet. Ibland måste man bli väldigt skarp och bestämd, det kan vara en hjälp för

Florin arbetar för de mest utsatta

Bra strukturer är viktigt för att arbetet ska fungera. Life&Light (Liv&Ljus) skriver kontrakt med varje individ som vill vara med i programmet där man förbinder sig till vissa saker, som att barnen ska gå i skolan.

den människan i det långa loppet.

Och kontrakten är även bra för dem som jobbar. Strukturen gör att det finns gränser och det gör att anställda och volontärer har något att förhålla sig till. För det är en svår målgrupp de jobbar mot, där man inte alltid ser de resultat som man önskar.

–Visst kan jag bli trött när jag möter samma person i samma situation gång på gång år efter år. Det sker ingen förändring. Men jag tänker att de behöver äta i dag också. Och de behöver någonstans att sova. Man får vara ödmjuk inför att alla inte förmår att förändra livet.

FLORIN IANOVICI HAR jobbat med många anställda och volontärer genom åren. När det gäller volontärer vet han att det är tufft och man måste vara speciell för att klara av det. Många orkar inte mer än några månader.

–Vissa kommer med ett stort hjärta och är väldigt entusiastiska. Sen blir de lurade en gång och så kan de helt svänga om och nästan bli fientliga. Det är en balans att inte ge för mycket

Florin Ianovici

“I början lyssnade och reagerade jag känslomässigt. Nu är min medkänsla mycket mer organiserad. Jag söker rötterna till problemen, säger Florin.”

Florin har arbetat i 20 års tid för att hjälpa de mest utsatta.

och inte heller för lite.

Att inte bli lurad av dem man försöker hjälpa är viktigt. Och det är klart att med 20 års erfarenhet är det inte så ofta det händer. Men även trogna medarbetare kan tappa motivationen ibland.

–Visst händer det att medarbetare kommer och säger att de inte orkar längre. Men jag brukar peka på hur mycket de har investerat i arbetet. De kan inte ge upp allt de har jobbat för. Då är det bättre att inse att man har en dålig dag, ta lite ledigt och komma igen senare. Det brukar fungera.

ATT HÅLLA HJÄRTAT varmt är en förutsättning för att orka jobba. Att inte bli bitter och cynisk.

–Själv har jag aldrig haft problem med att hålla mitt hjärta varmt. När jag möter människor som är fattiga känner jag respekt och medkänsla. Då har jag svårare för människor som har möjlighet att hjälpa men som inte gör det. Som stänger sina hjärtan och ägnar sig åt saker som saknar betydelse, säger Florin Ianovici. ■

Kalendern

Läkarmissionens event och konserter.

Konsert med Vocalsis och Nisse Bergman

- Örebro, 5 dec, Pingstkyrkan, 18.00
- Finspång, 6 dec, Missionskyrkan, 10.00
- Mellerud, 31 jan, Smyrna, 11.00

Julkonsert med Solistkvartetten och Nisse Bergman

- Arvika, 12 dec, Missionskyrkan, 18.00
- Kristinehamn, 13 dec, Visnums kyrka, 11.00
- Karlskoga, 13 dec, Rävåskyrkan, 17.00

Se lakarmissionen.se för uppdaterad kalender. Klicka på "Vårt arbete" och "Just nu" så hittar du rätt.

Läkarmissionens partner fick lära sig katastrofberedskap

■ Läkarmissionen har haft ett seminarium i Kampala med tema katastrofberedskap. Syftet med seminariet var att utbilda och förbereda partner till att kunna agera riktigt snabbt i lokala småskaliga katastrofer. En viktig del i seminariet var också utbyte av erfarenheter. Deltagare var Läkarmissionens partner i några afrikanska länder där många har erfarenhet av krissituationer. Ibland är

det krig och terror och ibland naturkatastrofer som långvarig torka, översvämningar eller utbrott av sjukdomar som malaria. David Ndwiga från ADRA, Kenya, var en av deltagarna; "Vi har lärt känna varandra på detta seminarium och förstått hur vi arbetar. Vi vet nu att tillsammans med Läkarmissionen har vi ett starkt partnerskap och tillsammans kan vi bekämpa katastrofer."

Krysslösning oktober 2015

Här är det rätta svaret på korsordet i oktobernumret. Vinnarna hittar du på sidan 28 i detta nummer.

mäklarringen

1 miljon tack!

Lika många kronor har vi samlat in till Läkarmissionens viktiga arbete i Moçambique.

Vi stöder Läkarmissionens arbete i Moçambique där utsatta barn får möjlighet att rehabilitera sig i en trygg miljö. När vi sålt din bostad skänker vi pengar i ditt namn till detta projekt. Du hjälper andra när vi hjälper dig. **God jul & Gott nytt år!**

maklarringen.se/litebattre

Läkarmissionen

Ett nästan helt okänt "svenskt" kidnappingsdrama pågick i närmare två år utan att det väckte någon större uppmärksamhet. Leif Zetterlund och hans team från Läkarmissionens samarbetspartner IAS förde en tidvis tröstlös kamp för sina kollegor mot skrupellösa kidnappare.

– Men det fanns inte i mitt huvud att vi inte skulle få ut dem levande. Det handlade om tid och tålamod.

TEXT: BERTHIL ÅKERLUND

695 dagar

En kidnappning i det tysta

LEIF ZETTERLUND ÄR chef för International Aid Services, som arbetar i svårt utsatta områden i Afrika. Han är van vid stora utmaningar, men inget kan mäta sig med det han upplevde under åren 2012–2014 då han i stort sett bara hade en sak i huvudet – de tre anställda, två män och en kvinna, som hölls som gisslan i Somalia. Alla mångåriga medarbetare som Leif kände väl.

– Problemet var att de kidnappade var kenyaner, säger han. Hade de varit västerlänningar är jag säker på att dramat inte skulle ha tagit så lång tid. Men

nu var det som om ingen brydde sig, vi fick arbeta helt själva för frigivningen.

De fördes bort den 11 juli 2012. Leif fick veta det på kvällen samma dag, när en kollega från Kenya ringde. – Jag anade genast att något hade hänt. Att han skulle ringa bara för att småprata var knappast troligt.

Kidnappningen skedde i mellersta delen av Somalia. De tre medarbetarna var på väg till ett flygfält när bilen stoppades av beväpnade män. Männerna öppnade eld och en somalisk medarbetare träffades av flera kulor i

magen. Han lämnades svårt blödande, när de övriga fördes iväg, men hans liv gick att rädda.

– Jag har arbetat med det här så länge att jag inte borde ha blivit överraskad av det som hände, säger Leif Zetterlund. Riskerna i Somalia är väl kända. Ändå blev jag tagen på sängen eftersom vi hade sett området där vi arbetade som relativt säkert. Det låg en bra bit från kusten och flera stora hjälporganisationer var på plats, vilket brukar definiera ett hyggligt säkerhetsläge.

De höll på att färdigställa ett vatten-

Leif Zetterlund.

FOTO: TORLEIF SVENSSON

De IAS-anställda Abdinoor Dabaso Boru, Martin

Mutisya Kioko och Janet Muthoni Kanga togs som gisslan den 11 juli 2012.

Kidnappningen inträffade i mellersta delen av Somalia, nära gränsen till Etiopien.

FOTO: IAS

Leif Zetterlund

”Jag har arbetat med det här så länge att jag inte borde ha blivit överraskad av det som hände.”

projekt i området och de tre medarbetarna hade rest dit från kontoret i Kenya för en sista avstämning. Det var när de var på väg hem igen som bilen attackerades.

Direkt efter telefonsamtalet satte Leif, via e-post och Skype, ihop ett

team som skulle hantera allt som hade med bortförandet att göra. Några dagar senare var han på plats i Nairobi.

Det dröjde inte länge förrän de fick kontakt med gisslantagarna, som visade sig vara somaliska sjöpirater som utökat verksamheten till land. De hade kunnat härja fritt med att borda fartyg och ta gisslan under flera år, och hade fått ut enorma pengar i lösen, innan det internationella samfundet satte hårt mot hårt.

– Numera bevakas farlederna utanför Somalia av krigsfartyg och

piraterna är satta ur spel. Många har dragit sig tillbaka, men en del har fortsatt att ta gisslan längs vägarna och precis som tidigare kräver de svindlande summor i lösen.

PIRATERNAS FÖRSTA krav låg på sex miljoner dollar.

– Det var antagligen vad han fått tidigare och nu försökte han med oss. Men hur skulle vi kunna betala det? Det går att försäkra sig mot gisslansituationer men det kostar väldigt mycket och är inget vi skulle klara.

Leif Zetterlund/IAS

Leif Zetterlund startade International Aid Services (IAS) med tre svenska kollegor 1991. Organisationen finns i tolv afrikanska länder. IAS borrar brunnar och utför andra vattenrelaterade projekt, men arbetar även med utbildning och etablering av skolor. IAS har under många år varit en nära samarbetspartner till Läkarmissionen. Tillsammans görs insatser i sex länder. Organisationen har drygt 350 anställda, de flesta med lokal eller regional förankring. De tre kidnappade i Somalia var administratörer på IAS-kontoret i Kenya och heter Janet Muthoni Kanga, Abdinoor Dabaso Boru och Martin Mutisya Kioko.

Leif Zetterlund uppskattar att IAS har hjälpt tre-fyra miljoner människor, bland annat med rent vatten, sedan starten i början av 1990-talet.

FOTO: HÅKAN FLANK

Gisslan utväxlades den 6 juni 2014 – då hade de hållits fångna i nästan två år.

FOTO: IAS

Det fanns tidigt tecken på att kidnappningen kunde få en snabb upplösning. Men inget hände och allt hamnade i dödläge.

– Vi sökte hjälp på många håll, satt i möten med regeringen i Kenya, det var ju deras medborgare som hölls fångna, och vi var i kontakt med lokalt styrande i Somalia. Men inget ledde framåt. Vi förde samtal med Sveriges och USA:s ambassader i Nairobi, de lyssnade men förklarade att de inte kunde göra så mycket när gisslan var av annan nationalitet.

I MAJ 2013 anlätade IAS en skicklig gisslanförhandlare för att sköta samtalen med piratledaren, vilket gav resultat. Sakta men säkert mjuknade han och gick med på en uppgörelse. Han var redo att släppa gisslan för i stort sett ingenting, delvis för att hans resurser höll på att sina.

– Att hålla gisslan kostar pengar och det är många på "lönelistan". I början vaktades de av 26 tungt beväpnade män, som försvann en efter en och till slut var det bara ett fåtal kvar. Piratledaren kunde inte avlöna fler.

Leif Zetterlund

"Jag led fruktansvärt med gisslan. De var inte bara mina anställda utan även mina vänner."

Leif och hans team gjorde allt klart för att hämta hem medarbetarna. Flygplan stod startklara, även sjukvårdspersonal och traumahanterare som skulle möta vid hemkomsten. Det enda som fattades var den slutgiltiga signalen på att de kunde åka. Men så kom det fruktansvärda beskedet. Just när piratledaren skulle ringa det förlösande samtalet attackerades han av en släkting som dödade honom och själv tog över gisslan.

– Han förkastade hela uppgörelsen, och vi fick i princip börja om från början.

Leif och kollegerna visste på ett ungefär var i Somalia gisslan hölls, och hade en hyfsad uppfattning om deras tillstånd eftersom förhandlaren hade kontakt med dem på telefon.

var oerhörd. De visste ju inte om de skulle komma levande därifrån.

Det gick knappt en minut av Leif Zetterlunds vakna tid utan att han tänkte på dem.

– Jag led fruktansvärt med gisslan. De var inte bara mina anställda utan även mina vänner. En av dem har hälsat på hos oss hemma i Leksand. Och jag plågades av att situationen var så låst, att inget hände.

Leif visste att hur han än gjorde så kunde det bli fel.

– JAG SKULLE HA kunnat sagt att vi inte betalar, att det är mot vår policy att köpslå med människoliv. Det är vad alla säger i sådana här lägen – i alla fall officiellt. Men det är annorlunda i verkligheten. Jag vet få kidnappningar i Somalia, om ens någon, som har slutat väl utan att pengar varit inblandade – och det gäller på de flesta håll i världen där kidnappningar är vanliga. Om gisslan släpps är det för att någon har köpt ut dem.

– Jag tycker att det rent principiellt är fel att betala, för det leder bara till nya kidnappningar. Men frågan är

vad som är alternativet när människors liv står på spel.

När tiden för kidnappningen närmade sig två år kom en ny öppning. Även den här piratledaren började lida av resursbrist och ville ha ett avslut.

– I tre veckor pågick intensiva förhandlingar om vilka villkor som skulle gälla vid en utväxling. Det mynnade ut i en överenskommelse om att två av våra somaliska medarbetare skulle vara med vid frisläppandet. När det gäller pengar betraktar jag den summa vi kom överens om som mycket modest – mer som omkostnader för att frisläppandet skulle genomföras än som en regelrätt lösensumma.

Att arrangera en frigivning kostar nämligen en del med alla transporter och beväpnade vakter som behövs.

DET FASTSTÄLLES ETT datum när det skulle ske, och dagarna som följde var mycket nervösa. Skulle det gå vägen, eller skulle det bli ännu ett bakslag? En avgörande fråga var från vilken flygplats de frigivna skulle föras ut. På den flygplats IAS ville använda arbetade en släkting till den första

Leif Zetterlund

"Jag vet få kidnappningar i Somalia, om ens någon, som har slutat väl utan att pengar varit inblandade."

piratledaren så situationen kändes osäker.

Gisslan utväxlades fredagen den 6 juni 2014 och fördes till ett hotell i staden Galkayo på gränsen mellan Somalia och den självstyrande regionen Galmadug.

Ungefär samtidigt fritogs elva pakistanska sjömän som hållits som gisslan i en annan del av Somalia. De skulle flygas ut av FN som meddelade att de kunde ta med även de frisläppta IAS-anställda i planet.

– Det betydde att vi inte längre behövde oroa oss för säkerheten. Vi förstod att det skulle lyckas, säger Leif.

När FN-planet landade på Wilson Airport i Nairobi den 7 juni fanns de kidnappades familjer på plats. Mottagandet blev mycket känslofullt.

– De klarade sig väl med tanke på omständigheterna. De fick läkarvård och psykologisk hjälp, och kunde

ganska snart återgå till ett normalt liv – vilket inte är helt vanligt för dem som hållits i fångenskap under lång tid. Men det skulle antagligen ha varit annorlunda om de hade torterats eller utsatts för annat våld.

LEIF HAR INTE sett någon anledning att ompröva IAS sätt att arbeta på grund av det utdragna dramat. De har alltid jobbat i farliga områden och har genom åren kunnat hjälpa tre-fyra miljoner människor.

– Man måste vara beredd att ta risker, annars går det inte att förändra – det är en sanning vi måste leva med. Sedan får man alltid ställa riskerna mot nödvändigheten av att människor får hjälp. Man får inte glömma att de som lever i ett tork- eller våldsdrabbat område är de mest utsatta – inte vi som är där för att hjälpa.

– Men en förutsättning måste alltid vara att arbetet går att utföra och ger resultat. För oss går gränsen när riskerna är så uppenbara att våra medarbetare kan mista livet – då måste vi avstå insatsen, eller avbryta om vi är på plats. ■

RÖK RÖR	VAR SALOMO LYSER	TAPPA	[BILD: Familjen i en turvagn]															
FÖRSTUKVÄRD																		
VATTENHÅL			BUSSAR ENSKILDA															
FÄGEL LEDER SMALT			SEPARATISTER RIKTNING															
SOLDATÄMNE				GÅR RUNT														
NIFORM MODERN		ÄDELGASBUSKE			ASTATTEKEN I KEMIN	STÖTTAR UPP	FÖRENANDE JOBB	KOLLAR SEN FÖR EMOT	LEDER I ARBETET	BE-SLAG	GAMMAL DRÅGARE							
		HISSNANDE DIGER							DOSA VARAR LÅNGE									
PISTFÄRD	HAR OCKSÅ TAK					GUILLLOU-HJÄLTE			OVANDÄN GRÄDDA									
	FÖRARGELSE	KNALLAS				FÖRNT FOLK KVÄV-ANDE			ÄR KANEL I STÄNG									
AXELDON		KÄGLA	I KYRKAN	RUBBAS EJ					SÄTTIS TILL VÄN	ÖMT ATT HÅLLA								
KREDIT		LEDDER ZIMBABWE									NÄR TRION BLEV FLER							
					MJÖLKAS KRETTOPP				URMAN ÄR VECKAD									
[BILD: Jonas Gardell med gitarr]		ÄR MÅNGEN STENKAKA				"TOPSY"-PLATS	FÖR FRAMÅT											
	BRUKAR SPELARE	ATLAS VARNAR						DRI-VA										
					SLUT ARAB-STAD				KORT I UPPGÅNG									
	SPEL FÖR EN DEL		VÄNLIG ÄSYN KYLA					KÄX PLAFOND										
	YTA SÄRSPÅR		HÅLAN					SYNBARLIGT VERB	SKÄNKA									
			HANN KANSKE EJ						FLERA GAME									
	SE-GE					HÅLLER EJ SÅ BRA												

Grattis Torbjörg Hagström, Farsta, Siv Brengesjö, Mullsjö och Sargit Adolfsson i Knivsta som får boken "438 dagar" av Johan Persson och Martin Schibbye.

Decemberkryss. Du behöver inte skicka in hela krysset! Fyll bara i tävlingskupongen här bredvid eller skriv svaren på ett vykort. Skicka till "Journalenkrysset december 2015", Swedmedia, 105 36 Stockholm. Senast den 20 december vill vi ha ditt svar.

Vinn en bok!
De tre först öppnade rätta lösningarna vinner Jennifer Worths bok "Barnmorskan i East End".

1. _____
 2. _____
 Namn: _____
 Adress: _____
 Postadress: _____

Välkommen!

Här kan du ställa frågor eller kommentera det som du har läst i Journalen eller annat som rör Läkarmissionens arbete.

Skriv till: eva.nordenstam@lakarmissionen.se eller till Svenska Journalen/Läkarmissionen, Eva Nordenstam, 162 88 Vällingby.

Skatterabatt även i år

Även om regeringen, från och med 2016, tänker avskaffa den särskilda skattereduktion på gåvor som infördes för några år sedan, så gäller de gamla reglerna i år. Som privatperson kan du alltså få din inkomstskatt minskad med mellan 500 till 1 500 kronor, om du under 2015 har skänkt minst

2 000 kronor till Läkarmissionen (och andra godkända organisationer). Skattereduktionen utgör 25 procent av det totala belopp (upp till maxgränsen 6 000 kronor) du har skänkt under året. OBS! En viktig regel är att varje gåva måste vara på 200 kronor eller mer. Gåvor under 200 kronor får ty-

vänn inte räknas in, vilket vi har protesterat emot. I början nästa år skickar Läkarmissionen kontrolluppgifter till Skatteverket för alla givares räkning. Ditt eventuella avdrag kommer att vara förtryckt och medräknat på din självdeklaration, så du behöver inte själv skicka in något till Skatteverket.

Ny hemsida

Ni har väl sett att Läkarmissionen har ny hemsida! Det är kanske inte så ofta man går in på en hemsida och bara tittar, ofta har man ju ett ärende, men har ni inte sett vår nya hemsida, är ju det ett mycket bra ärende! Det är alltid mycket bök och stök när man byter system och skulle ni upptäcka något som inte stämmer, mejla det till mig, så ska vi åtgärda det så fort vi kan. lakarmissionen.se

Många vill hjälpa Syriens flyktingar

Responserna för att hjälpa flyktingar från Syrien har varit enorm. Tack vare Läkarmissionens givare kommer flyktingar i Libanon att få hjälp under vintern, men även flyktingar som kommit till Europa. Till exempel har ett sjukhus på Rhodos fått

sjukhusutrustning och både till Ungern och Serbien har det gått hjälpsändningar med filtar, vinterkläder med mera. Det är ett samarbete mellan Läkarmissionen, Erikshjälpen och Human Bridge. Tack alla ni som har varit med!

70 ÅR

Nästa nummer kommer i februari. Då firar vi att Vänliga Veckan fyller 70 år.

Se Gardell på Globen! Den 17 december spelar Jonas Gardell "Mitt enda liv" på Globen i Stockholm och hela överskottet går till Läkarmissionen, Childhood och Regnbågsfonden. Tack!

ges ut av Läkarmissionen och är en organisations- och medlemstidning
DIREKTOR: Johan Lilja
ANSVARIG UTGIVARE: Conny Sjöberg
INFORMATION: Eva Nordenstam von Delwig

BISTÄNDSPROJEKT: Ove Gustafsson
MEDLEMS- OCH GIVARSERVICE: info@lakarmissionen.se
POSTADRESS: Läkarmissionen, 162 88 Vällingby
TELEFON: 08-620 02 00 växel
HEMSIDA: www.lakarmissionen.se
PRODUKTION: Swedmedia

REDAKTÖR: Therese Peterson
REDIGERING: Peter Wickberg
OMSLAGSFOTO: Anna-Lena Ahlström
POSTADRESS: Swedmedia/Svenska Journalen, 105 36 Stockholm
E-POSTADRESS: svenskajournalen@swedmedia.se
ANNONSER: Dicran Sarafian
TRYCKERI: V-TAB, Vimmerby

ANNONSBOOKNING: dicran.sarafian@lakarmissionen.se
TELEFON: 070-775 99 66

GÅVOR TILL LÄKARMISSIONEN PÅ PLUSGIRO 9000 21-7

“Vi har förstått att folk har alla möjliga slags hobbies. Vissa spelar golf, andra tränar eller drejar. Vi har bara ett intresse och det är att planera, äta eller tänka på middagar.”

Så inleder systerarna Amanda Schulman och Hanna Widell sin bok "Middagsparty" där de samlat en rad roliga temamiddagar med anekdoter från sina liv.

FOTO: AMELIA WIDELL

FESTDESSERTERNA ÄR HÄMTADE UR BOKEN "MIDDAGSPARTY", TUKAN BOKFÖRLAG.

Fransk chokladmousse

6 portioner

DET HÄR BEHÖVER DU:

100 g mörk choklad
3 äggvitor
3 äggulor
Några droppar pressad citron
3 msk strösocker

SÅ HÄR GÖR DU:

■ Grovhacka chokladen och lägg den i en tjockbottnad kastrull på svagaste värmen. Rör om med en trägaffel tills den är helt smält och låt svalna lite grann. Vispa

äggvitorna till ett hårt skum så att du kan vända upp och ner på bunken.

■ Vispa äggulorna, citronsaften och sockret till en luftig smet och vänd ner den smälta chokladen.

■ Vänd sedan försiktigt ner hälften av äggvitan med en slickepott tills du får en slät mousse. Vänd sist i resten av äggvitorna – detta för att få en så fluffig mousse som möjligt.

■ Fördela moussen i små glas eller portionsformar och ställ i kylen en stund. Servera med vispad grädde.

Peach Melba

6 portioner

DET HÄR BEHÖVER DU:

12 persikohalvor (2 burkar konserverade) eller 6 färska persikor som du kokar i sockerlag.

2 dl vispgrädde

6 klickar vaniljglass av bästa sort
500 gram frysta tinade hallon eller jordgubbar

125 g strösocker

Hallon- eller jordgubbssås:

(Om du väljer hallon, sila bort kärnorna i en tätmaskig sil. Använd baksidan på en sopplev när du pressar hallonsåsen, det blir så mycket enklare då.)

SÅ HÄR GÖR DU:

■ Mixa bären och lägg dem i en tjockbottnad kastrull tillsammans med sockret. Koka upp och se till att sockerkristallerna är smälta. Låt svalna.

■ Vispa grädden lätt. Lägg persikohalvorna i glaset och varva med glass, sås och vispad grädde.

Glassbomb

2 portioner

DET HÄR BEHÖVER DU:

100 g mörk choklad
1 liter glass: rosa, vit och grön (tresmak)
Vacker skål eller form
Plastfolie

Olika fyllningsförslag, variera efter tycke och smak:

Oreo cookies

Bär

Sylt

Kolasås

Chokladsås

SÅ HÄR GÖR DU:

■ Klä insidan av en liten skål, cirka 1 liter, med plastfolie, folien ska hänga ut en bit över kanten. Smält chokladen och pensla formen. Tryck ut glaset i lager på lager och lägg olika skikt med olika smaker. Här kan du välja fritt om du också vill ha fyllningar.

■ Ställ glassbomben i frysen i cirka 2 timmar. Stjälp upp glassbomben på ett fat.

Att fotbollskillarna överlevde är ett mirakel

I ett ögonblick förändras allt.

Skrik.Skräck.Panik. Bildäcken tjuver. Barn träffas hårt av den framrusande bilen. Bilen far okontrollerat upp på trottoaren, fortsätter nerför en brant slänt och smäller in i en cementmur. Det som började som en vanlig promenad till fotbollsplanen, slutade i katastrof. 28 pojkar i Kampala som tillsammans med sin tränare från Tigers Club är på väg att spela fotboll får se en berusad bilförare komma i full fart och helt tappa kontrollen över bilen. Skadorna på några av barnen är svåra, samtliga måste uppsöka sjukhus. Ett av barnen får amputera sitt ben. Det känns så orättvist att de redan så svårt drabbade pojkarna nu också måste uppleva detta. För en av dem blir det nog aldrig en ny fotbollsmatch, just det som var kanske livets enda riktigt stora glädjeämne. Läkarmissionen är stolt över arbetet tillsammans med Retrak i Uganda. Att genom en välutvecklad metodik se till att barn flyttas ifrån gatans brutala värld till en framtid med kärlek och omtanke. Trots det ofattbart hemska så har vi samtidigt bevittnat ett mirakel. Mot alla odds så överlevde alla pojkarna, ingen miste livet. Det känns fantastiskt. Att tålmodigt förändra framtiden för utsatta människor kantas ibland av motgångar och utmaningar, men det får oss aldrig att ge upp, utan motiverar oss i stället att kämpa vidare. Tack för att du vill vara en del av ett framgångsrikt biståndsarbete.

Johan Lilja

Direktor på Läkarmissionen

Läkarmissionen

• Sedan 1958 har Läkarmissionen arbetat för att förändra framtiden för utsatta människor. Vi förmedlar cirka hundra miljoner kronor till hjälpinsatser i fyra världsdelar med tyngdpunkt på Afrika. Vi samarbetar med

lokala partner inom tre områden: social omsorg, utbildning och självförsörjning. • Vår vision är att genom effektiva metoder stödja utsatta människors vilja och förmåga att förändra sina livsvillkor.

• Vårt uppdrag är att utifrån ett rättighetsperspektiv bekämpa fattigdom och bidra till hållbar utveckling inom våra huvudområden. Vi vill med information engagera fler för Läkarmissionens vision.

beroende

**Hjälp människor från beroende till oberoende.
Köp utbildning i julgåva på Lakarmissionen.se**

Vi arbetar långsiktigt för att förändra framtiden för utsatta människor. Att t.ex. ge stöd till utbildning är ett av de bästa sätten att verkligen förändra framtiden. Kunskap ger hopp. Köp utbildning som julgåva i vår gåvoshop på Lakarmissionen.se eller ge valfritt belopp via plusgiro: 90 00 21-7.

Utbildningspaket 75:-

Läkarmissionen